

MRF 2021.148

Planklagenævnets afgørelse af 7. maj 2021 (j.nr. 20/14648)

Genoptagelse og ændring af Planklagenævnets ophævelse af lokalplanbestemmelse, så der i tilknytning til en offentlig genbrugsplads kunne etableres en genbrugsbutik, da et genbrugscenters aktivitet efter praksisændring i nævnet må sidestilles med, at en traditionel produktionsvirksomhed sælger sine egne produkter og derfor kan være omfattet af planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 4.

Sagen omhandlede Egedal Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 52, Affaldshåndtering ved Toppevad. Kommunen havde samtidig med planvedtagelsen truffet screeningafgørelse om, at der ikke skulle ske miljøvurdering. Det fremgik af lokalplanens § 6.4, at der i tilknytning til den offentlige genbrugsplads i området kunne etableres en genbrugsbutik med et bruttoetageareal på maks. 500 m². Efter kommuneplantillægget måtte området anvendes til offentlig genbrugsplads, og i den forbindelse kunne der i begrænset omfang ske salg af genbrugsartikler. På baggrund af en klage over planvedtagelsen samt screeningafgørelsen ophævede Planklagenævnet ved afgørelse af 9. marts 2020 lokalplanens § 6.4, idet nævnet fandt, at en genbrugsbutik hverken var omfattet af planlovens § 5 n eller § 5 o, ligesom området ikke i kommuneplanen var udlagt til de i planlovens § 5 m eller § 5 n nævnte formål. Lokalplanens § 6.4 fandtes derfor ikke i overensstemmelse med kommuneplangrundlaget eller planloven i øvrigt. Nævnet kunne derimod ikke give medhold i klagen over screeningafgørelsen. I november 2020 traf det samlede Planklagenævn imidlertid afgørelse i en anden klagesag, j.nr. 19/03605, om Københavns Kommunes endelige vedtagelse af et lokalplantillæg, hvor nævnets flertal fandt, at genbrugsbutikken i sagen fra København var omfattet af planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 4. Egedal Kommune anmodede herefter om genoptagelse af sagen med henvisning til Planklagenævnets nye praksis. Planklagenævnet bemærkede indledningsvis, at nævnet i forbindelse med afgørelsen af 9. marts 2020 forudsatte, at salg af genbrug i tilknytning til en genbrugsstation ikke udgjorde salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler. Med afgørelsen fra november 2020 blev det

imidlertid fastslået, at et genbrugscenters aktivitet må sidestilles med, at en traditionel produktionsvirksomhed sælger egne produkter, da et genbrugscenter modtager materialer til forskellig anvendelse, hvor nogle materialer efter genbrugscenterets sortering og eventuelt tillige bearbejdelse sælges. Nævnet anså dette for et væsentligt nyt retligt forhold, som kunne føre til et andet resultat, hvorfor nævnet genoptog sagen. Nævnet fandt herefter, at butikken i den foreliggende sag som udgangspunkt var omfattet af planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 4. Det er dog en forudsætning, at der er tale om et begrænset arealudlæg, og at butikken reelt ikke må få mere end lokal effekt. Nævnet fandt i dette tilfælde, at en butik på 500 m² til genbrugsprodukter i den sydlige del af Toppevad syd for Ganløse kun vil få lokal effekt, idet begrebet ”lokal effekt” i relation til en genbrugsbutik må ses i forhold til de byer, som kunne anses for det lokale opland for genbrugsstationen og dermed genbrugsbutikken. Da der lå flere byer i nærheden, og da der var en vis afstand til nærmeste anden genbrugsstation i kommunen, kunne disse byer anses for at udgøre en del af det lokale opland. Hvad angik forholdet til kommuneplanen, fandt nævnet, at det var forbundet med et betydeligt skøn, i hvilket omfang salg af genbrugsartikler har et ”begrænset omfang”. Nævnet fandt herefter ikke, at den lokalplanlagte genbrugsbutik var i strid med kommuneplanlægningen for området. Nævnet fandt på denne baggrund, at nævnets tidligere afgørelse måtte omgøres. Nævnet lagde herved vægt på, at muligheden for at etablere en genbrugsbutik må antages at have væsentlig betydning for genbrugsstationen. Planklagenævnet ændrede herefter den tidligere afgørelse, så lokalplanens § 6.4 ikke ophævedes.

7. maj 2021

Sagsnr.: 20/14648

AFGØRELSE

i sag om genoptagelse af Planklagenævnets afgørelse om Egedal Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 52, sagsnr. 19/03441 og 19/06838

Planklagenævnet traf den 9. marts 2020 afgørelse i klagesag om Egedal Kommunes afgørelse om, at lokalplan nr. 52, Affaldshåndtering ved Toppevad, ikke skal miljøscreenes (screeningsafgørelse), samt Egedal Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 52, Affaldshåndtering ved Toppevad.

Planklagenævnet har modtaget en anmodning om genoptagelse af sagen.

Planklagenævnet genoptager sagen.

Planklagenævnet ændrer nævnets afgørelse af 9. marts 2020. Nævnet kan herefter ikke give medhold i klagen. Det betyder, at lokalplanen fortsat gælder.

Planklagenævnet

NÆVNEHUS

Toldboden 2

8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00

CVR-nr. 37 79 55 26

www.naevneneshus.dk

Indhold

1. Anmodningen om genoptagelse	3
2. Sagens oplysninger.....	3
2.1. Lokalplanområdet.....	3
2.2. Den vedtagne lokalplan.....	3
2.3. Kommuneplangrundlaget.....	4
2.4. Den oprindelige klage over planvedtagelsen	4
2.5. Planklagenævnets afgørelse	5
2.5.1. Generelt om nævnets afgørelse	5
2.5.2. Planklagenævnets afgørelse vedrørende detailhandel.....	5
2.6. Forløb efter nævnets afgørelse	6
2.7. Indholdet af anmodningen om genoptagelse.....	7
3. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse	7
3.1. Planklagenævnets behandling af sagen	7
3.2. Generelt om genoptagelse	7
3.3. Planklagenævnets genoptagelse	8
3.4. Detailhandel	8
3.4.1. Generelt om detailhandel, herunder butikker til salg af egne produkter	8
3.4.2. Planklagenævnets vurdering	10
3.5. Forholdet til kommuneplanen	11
3.5.1. Reglerne om forholdet mellem kommuneplan og lokalplaner... 11	
3.5.2. Planklagenævnets vurdering	11
3.6. Omgørelse af nævnets tidligere afgørelse	11
3.7. Planklagenævnets afgørelse	12
4. Gebyr i forbindelse med genoptagelsesansøgningen.....	12

1. Anmodningen om genoptagelse

Egedal Kommune har den 30. november 2020 anmodet om genoptagelse af Planklagenævnets afgørelse af 9. marts 2020. Kommunen har uddybet anmodningen ved brev af 17. december 2020 og 9. februar 2021.

Indholdet af anmodningen gengives nærmere i afsnit 2.7.

2. Sagens oplysninger

2.1. Lokalplanområdet

Lokalplanområdet ligger syd for den lille by Toppevad syd for Ganløse.

Inden for en afstand af 5 km fra planområdet ligger byerne Ølstykke, Smørumnedre og Værløse samt en række mindre byer.

Der ligger tre genbrugsstationer i Egedal Kommune i nærheden af henholdsvis Ølstykke, Smørum og Stenløse. Nærværende sag vedrører genbrugsstationen i nærheden af Stenløse. Der er henholdsvis ca. 5,7 km og 7,9 km i fugleflugtslinje til de to andre genbrugsstationer i kommunen.

2.2. Den vedtagne lokalplan

Til et afsnit om planens baggrund og formål i planens redegørelse fremgår bl.a. følgende:

[D]en offentlige genbrugsplads [ønsker] mulighed for at etablere en genbrugsbutik med salg af indleverede genstande. Ønskerne om mulighed for genanvendelsesproduktion og direkte genbrug er i tråd med kommuneplanens fokus på en bedre udnyttelse af affald.

Herudover fremgår der følgende af redegørelsen til et afsnit om delområde B, affaldshåndtering:

Det er lokalplanens hensigt at fastholde områdets eksisterende anvendelse, som er affaldshåndtering og behandling, primært i form af oplag og sortering. For at styrke miljøvenlig affaldshåndtering åbner lokalplanen desuden op for en vis grad af direkte genbrug og genanvendelsesproduktion i tilknytning til den primære funktion. Direkte genbrug indebærer at gøre brug af ubehandlet affald, som f.eks. genbrugsbutikker gør. [...]

For at sikre, at [...] direkte genbrug forbliver sekundære aktiviteter, fastlægges lokalplanen, at der i tilknytning til den kommunale genbrugsplads må etableres en genbrugsbutik på højst 500 m², og at der i tilknytning til affaldshåndteringsvirksomheden kan etableres en bygning på højst 500 m² til genanvendelsesproduktion.

Til et afsnit om planlægning for detailhandel fremgår der følgende af planens

redegørelse:

Planloven fastlægger bestemmelser om placering, omfang og type af detailhandel i forskellige typer områder. Detailhandel skal som udgangspunkt placeres i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder. Uden for disse kan der kun i begrænset omfang etableres detailhandel.

Ifølge planlovens § 5 o kan der i tilknytning til tankstationer, togstationer, lufthavne, stadioner, fritliggende turistattraktioner og lignende udlægges arealer til butikker for de kunder, som i øvrigt bruger anlægget på grund af dets primære funktion. Lokalplanen giver i overensstemmelse hermed mulighed for etablering af op til 500 m² genbrugsbutik i tilknytning til den offentlige genbrugsplads.

Der fremgår følgende af lokalplanens § 6.4 om bebyggelsens omfang og placering:

I tilknytning til den offentlige genbrugsplads kan der etableres en genbrugsbutik med et bruttoetageareal på maks. 500 m².

2.3. Kommuneplangrundlaget

Samtidig med den endelige vedtagelse af lokalplan nr. 52 vedtog kommunen kommuneplantillæg nr. 1, Ganløse – Toppevad – Genbrugsplads m.v, til kommuneplan 2017-2029.

Kommuneplanområdet omfatter rammeområde E3-10. En stor del af det areal, der er omfattet af lokalplan nr. 52, er omfattet af kommuneplantillæg nr. 1.

Det fremgår, at anvendelsen af området generelt er ”Erhvervsområde”, samt at områdets specifikke anvendelse er ”Lettere industri og håndværk”. I et afsnit under bestemmelserne fremgår endvidere følgende om anvendelsen:

Lettere industri, lager-, håndværks- og værkstedsvirksomhed. Der må kun drives erhverv indenfor affaldshåndtering og genanvendelsesproduktion. Der kan drives offentlig genbrugsplads og i den forbindelse kan der i begrænset omfang ske salg af genbrugsartikler.

Hverken kommuneplanen eller kommuneplantillægget udlægger området til bymidte, bydelscenter, aflastningsområde eller andet efter planlovens § 5 m eller § 5 n.

2.4. Den oprindelige klage over planvedtagelsen

En grundejerforening havde klaget til Planklagenævnet over kommunens afgørelse om vedtagelse af lokalplan. Klageren havde bl.a. gjort gældende, at det, at lokalplanen giver mulighed for etablering af en genbrugsbutik på op til 500 m², burde give anledning til en større detaljeringsbeskrivelse i

lokalplanen. Herudover fandt klageren, at kommuneplanen ikke gav mulighed for etablering af kommercielle forretninger, hvorfor det var i modstrid med forarbejder, redegørelse og kommuneplanen at etablere en butik på op til 500 m².

2.5. Planklagenævnets afgørelse

2.5.1. Generelt om nævnets afgørelse

Planklagenævnet ophævede ved afgørelse af 9. marts 2020 lokalplanens § 6.4 om, at der i tilknytning til den offentlige genbrugsplads kunne etableres en genbrugsstation med et bruttoetageareal på maksimalt 500 m². Nævnet kunne ikke give medhold i den øvrige del af klagen over lokalplan nr. 52.

2.5.2. Planklagenævnets afgørelse vedrørende detailhandel

I Planklagenævnets afgørelse til afsnit 3.4 om etablering af genbrugsbutik fremgik bl.a. følgende:

3.4.2. Planklagenævnets vurdering

Lokalplanen giver mulighed for etablering af en genbrugsbutik på op til 500 m² i tilknytning til den offentlige genbrugsplads med salg af indleverede genstande.

En butik i planlovens forstand er et fast forretningssted, hvorfra der sælges og udleveres varer til private. Nævnet finder, at en genbrugsbutik er en butik i planlovens forstand, eftersom der vil ske salg af varer til private.

Området er ikke i kommuneplanen eller i kommuneplantillæg nr. 1 udlagt til bymidte, bydelscenter, lokalcenter eller aflastningsområde, jf. planlovens § 5 m eller § 5 n. En genbrugsbutik er heller ikke omfattet af en af de særlige typer af butikker, der er nævnt i planlovens § 5 n.

Lokalplanen kan således ikke udlægge arealer til genbrugsbutikken, medmindre en sådan butik er omfattet af planlovens § 5 o om mindre butikker til brug for de kunder, der i øvrigt benytter anlægget på grund af dets primære funktion.

Planklagenævnet finder ikke, at genbrugsbutikken er omfattet af planlovens § 5 o.

Planklagenævnet bemærker, at det ikke er tilstrækkeligt efter § 5 o, at den ene funktion leverer produkter til den anden funktion. Der er derimod et krav, at funktionerne henvender sig til de samme brugere/kunder.

Efter nævnets opfattelse har salg af genbrugsvarer ikke den fornødne relevans for brugerne af stedets primære funktion som genbrugsstation. Omvendt finder nævnet det sandsynligt, at kunder vil tage ud til området udelukkende for at handle i genbrugsbutikken. Nævnet finder det således ikke sandsynligt, at butikken i fornødent omfang vil servicere de kunder,

som benytter den primære funktion.

Planklagenævnet finder derved ikke, at lokalplanens § 6.4 om muligheden for etablering af en genbrugsbutik til genbrugspladsen er i overensstemmelse med kommuneplangrundlaget eller planloven i øvrigt.

Planklagenævnet har herefter ikke fundet det relevant at vurdere, om lokalplanens § 6.4 er i overensstemmelse med kommuneplantillæggets bestemmelse om, at der kan ske salg af genbrugsartikler i ”begrænset omfang”.

2.6. Forløb efter nævnets afgørelse

Det samlede Planklagenævn traf den 23. november 2020 afgørelse i en klagesag om Københavns Kommunes endelige vedtagelse af lokalplantillæg nr. 1 til lokalplan nr. 56, sagsnr. 19/03605¹.

Lokalplantillægget gav mulighed for, at der i forbindelse med en eksisterende genbrugsstation skulle være mulighed for salg af egne produkter i form af en genbrugsbutik. Salgsarealer måtte maksimalt udgøre 500 m² bruttoetageareal i alt. Klageren havde bl.a. anført, at tilladelse til etablering af butiksareal på 500 m² ikke opfyldte planlovens § 5 n.

Der fremgår bl.a. følgende af afgørelsen:

Et flertal på 9 medlemmer (Ole Pilgaard Andersen, Peter Buhl, Trine Eide, Phillip Hahn-Petersen, Henrik Høegh, Keld Koustrup Sørensen, Anders Richelsen, Henrik Stjernholm og Helle Søeberg) anfører, at et genbrugscenter modtager materialer til forskellig anvendelse, og nogle materialer kan efter genbrugscenterets sortering og eventuelt tillige bearbejdelse sælges. Et genbrugscenters aktivitet må sidestilles med, at en traditionel produktionsvirksomhed sælger sine egne produkter, og flertallet finder derfor, at butikken er omfattet af planlovens § 5 [n], stk. 1, nr. 4.

Det er en forudsætning, at der er tale om et begrænset arealudlæg. Dette indebærer, at bruttoetageareal som udgangspunkt ikke må overstige 200-500 m² afhængig af placeringen. Desuden må butikkerne ikke reelt få mere end lokal effekt. Med hensyn til den lokale effekt skal karakteren af varegrupperne tages i betragtning.

Flertallet lægger til grund, at der sker en istandsættelse og eventuelt forbedring af affaldsprodukterne på genbrugsstationen, idet det fremgår af lokalplantillæggets § 3, at der kan indrettes butik til salg af en virksomheds egne bearbejdede eller istandsatte produkter. Flertallet opfatter endvidere begrebet ”bearbejdning” på den måde, at det ikke blot omfatter sortering og eventuelt rengøring af produkterne.

¹ Planklagenævnets afgørelse kan læses på nævnets afgørelsesportal, se evt. her: [Link til 19/03605](#).

Flertallet finder desuden, at en butik på 500 m² til genbrugsprodukter beliggende i hovedstadsområdet er af et så begrænset omfang, at den ikke kan antages at få mere end en lokal effekt.

I overensstemmelse med flertallet kunne Planklagenævnet ikke give medhold i klagen over lokalplantillæg nr. 1 til lokalplan nr. 56.

2.7. Indholdet af anmodningen om genoptagelse

Kommunen finder, at der bør ske genoptagelse, idet det før Planklagenævnets afgørelse af 23. november 2020 (sagsnr. 19/03605) har været utydeligt, hvilken bestemmelse der kan benyttes til at give mulighed for etablering af en genbrugsbutik på en genbrugsstation.

Kommunen anfører, at dens fortolkning af planlovens § 5 m² lænede sig op ad fortolkningen hos mindretallet i sagsnr. 19/03605, hvor man mente, at varerne ikke kunne betragtes som ”egne produkter”. På den baggrund havde kommunen ikke vurderet en genbrugsstation som værende en produktionsvirksomhed.

Det var derimod kommunens fortolkning af planlovens § 5 o, at genbrugsstation kunne sidestilles med ”tankstationer, togstationer”, dvs. butikker i tilknytning til infrastrukturelle anlæg, der henvender sig til brugerne af det anlæg.

Uanset brugen af planlovens §§ 5 o eller 5 m er det kommunens vurdering, at en genbrugsbutik på maksimalt 500 m² er passende. Kommunen lægger vægt på, at beliggenheden er afsides i forhold til almindelig trafik ved et erhvervsområde på landet, at butikken vil udgøre 6,25 % eller 2,77 % af hhv. anlæggets og ejendommens andel, og at butiksarealet både vil rumme personalefaciliteter og pladskrævende varegrupper såsom møbler.

Det er således kommunens opfattelse, at der med henvisning til Planklagenævnets nye praksis var hjemmel til at fastsætte § 6.4 i lokalplanen, så nævnets afgørelse bør ændres, så planens § 6.4 ikke ophæves.

3. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1. Planklagenævnets behandling af sagen

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Helle T. Anker (formand), Stefanie S. Abild, Ulf K. Hansen, Henrik Høegh, Peter Mortensen, Susanne Ogstrup, Torsten S. Pedersen, Henrik Stjernholm, Helle Søeberg, Flemming Thornæs og Jan Woollhead.

3.2. Generelt om genoptagelse

Planklagenævnet har pligt til at vurdere, om en sag skal genoptages, hvis en

² Planklagenævnet går ud fra, at der rettelig skulle have stået planlovens § 5 n.

part beder om det.

Planklagenævnet har desuden pligt til at *genoptage sagen* og vurdere den på ny, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Hvis der er nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet resultat, hvis oplysningerne havde foreligget ved nævnets tidligere stillingtagen til sagen.
- 2) Hvis nævnet ved den tidligere behandling af sagen har begået væsentlige sagsbehandlingsfejl.
- 3) Hvis der er væsentlige nye retlige forhold, f.eks. hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt nævnets fortolkning eller praksis.

3.3. Planklagenævnets genoptagelse

Anmoderen har anført, at der med henvisning til Planklagenævnets nye praksis med nævnets afgørelse af 23. november 2020 (sagsnr. 19/03605) var hjemmel til at fastsætte § 6.4 om en genbrugsbutik i lokalplan nr. 52.

Planklagenævnet bemærker, at nævnet i forbindelse med afgørelsen af 9. marts 2020 forudsatte, at salg af genbrug i tilknytning til en genbrugsstation ikke udgjorde salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler. Med afgørelsen af 23. november 2020 fastslog et flertal i nævnet imidlertid, at den konkrete genbrugsbutik i sagen, som ligeledes var etableret i tilknytning til en genbrugsstation, var omfattet af bestemmelsen. Nævnet anser dette for et væsentligt nyt retligt forhold, som efter omstændighederne vil kunne føre til et andet resultat, og nævnet må på den baggrund genoptage sagen.

Planklagenævnet har på den baggrund foretaget en ny behandling af sagen, hvor nævnet har inddraget den nye praksis.

Planklagenævnet har dog ikke foretaget en ny behandling af sagen i forhold til afvisningen af klagen over screeningsafgørelsen eller de øvrige forhold, som nævnet tog stilling til i forbindelse med klagesagen, da dette ikke er en del af genoptagelsesansøgningen. I forhold til dette henholder Planklagenævnet sig til nævnets tidligere vurdering og afgørelse.

3.4. Detailhandel

3.4.1. Generelt om detailhandel, herunder butikker til salg af egne produkter

En kommuneplan skal bl.a. indeholde retningslinjer for afgrænsning af bymidter, bydelscentre, lokalcentre og eventuelle aflastningsområder, jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 3. Detailhandelsstrukturen for kommunen fastlægges således i kommuneplanen.

En lokalplan må ikke være i strid med kommuneplanens retningslinjer.

Ved planforslag, hvorved der sker planlægning til butikksformål, skal kommunen iagttage planlovens særlige regler herom. Efter de overordnede regler om planlægning til butikksformål i planlovens kapitel 2 d gælder, at arealer til butikker skal udlægges i bymidter, bydelscentre, lokalcentre eller eventuelle aflastningsområder, jf. § 5 m og § 5 n. Andre arealer skal friholdes for butikker, medmindre der er tale om de særlige typer af butikker, der er nævnt i § 5 n eller § 5 o.

Det følger herunder af planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 4, at der – ud over bymidter, bydelscentre, lokalcentre og aflastningsområder – kan udlægges arealer til mindre butikker til salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler.

Bestemmelsen i planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 4, blev indført i planloven i 1997 som § 5 d, stk. 2, nr. 3.³ Der fremgik følgende af forarbejderne til bestemmelsen:

Der er i mange kommuner praksis for, at der i erhvervsområderne gives mulighed for etablering af mindre butikker i forbindelse med produktionsvirksomheder. Det er, jf. nr. 3, ikke hensigten at ændre denne praksis. Det er dog en forudsætning, at der er tale om mindre butikksarealer i tilknytning til virksomhedens produktionslokaler til salg af egne produkter.⁴

Herudover fremgik generelt følgende til den dagældende § 5 d i forarbejderne:

Der er fire undtagelser til bestemmelsen i stk. 1, der muliggør planlægning for butikker uden for de centrale byområder. Det er en generel forudsætning, at der er tale om begrænsede arealudlæg inden for et byområde eller for nr. 1 f.eks. et sommerhusområde, jf. sammenhængen med § 5 c.⁵

I 2002 blev der indført en undtagelsesbestemmelse til reglerne om landzonetilladelse, og i den forbindelse fremgik følgende af forarbejderne:⁶

For så vidt angår butikker er planlovens hovedregel i § 5 d, at butikker skal placeres i bysamfundene. Uden for den centrale del af en by kan der blandt andet udlægges arealer til mindre butikker til salg af egne produkter. Mindre butikker er efter praksis i relation til denne bestemmelse butikker, hvis bruttoetageareal ikke overstiger 200-500 m² afhængigt af placeringen. [...]

³ Lov nr. 324 af 14. maj 1997.

⁴ FT 1996-97, Tillæg A, s. 2762.

⁵ FT 1996-97, Tillæg A, s. 2762.

⁶ Lovforslag nr. 59 af 24. januar 2002, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 17 (planlovens § 37, stk. 1).

I 2007 blev bestemmelserne i § 5 d flyttet til § 5 n.⁷ I forarbejderne til ændringsloven fremgik generelt følgende i forhold til § 5 n:

Det har været en forudsætning for anvendelse af § 5 d, stk. 2, at der var tale om begrænsede arealudlæg, der ikke måtte blive så store, at butikkerne reelt ville få mere end lokal effekt. Det er i alle 4 kategorier en forudsætning, at butiksarealerne tilpasses efterspørgslen i det umiddelbare opland. Det gælder også for så vidt angår de særlig pladskrævende varegrupper, jf. § 5 d, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 3, hvor arealudlægget imidlertid vil blive forholdsmæssigt større på grund af varegruppernes karakter.⁸

Det fremgår af detailhandelsvejledning (2010)⁹, at det alene er det areal, hvor kunderne kommer, der tæller som butiksareal.

3.4.2. Planklagenævnets vurdering

Et genbrugscenter modtager materialer til forskellig anvendelse, og nogle materialer kan efter genbrugscenterets sortering og eventuelt tillige bearbejdelse sælges. Et genbrugscenters aktivitet må sidestilles med, at en traditionel produktionsvirksomhed sælger sine egne produkter, og nævnet finder derfor, at butikken som udgangspunkt er omfattet af planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 4.

Det er imidlertid en forudsætning, at der er tale om et begrænset arealudlæg. Dette indebærer ifølge forarbejderne, at bruttoetageareal som udgangspunkt ikke må overstige 200-500 m² afhængig af placeringen. Desuden må butikkerne ikke reelt få mere end lokal effekt.

Planklagenævnet lægger ud fra lokalplanens redegørelse til grund, at der i den konkrete sag er tale om direkte genbrug. Der vil således alene ske salg af produkter, der er indleveret til genbrugsstationen. Genbrugsbutikken vil derfor som udgangspunkt være omfattet af bestemmelsen.

Med hensyn til den lokale effekt skal karakteren af varegrupperne efter nævnets opfattelse tages i betragtning, herunder størrelsen af varerne. Er der således tale om salg af store varer som f.eks. møbler, vil dette kunne begrunde en lidt større butik, uden at dette nødvendigvis kan antages at medføre en kundetilstrømning fra et stort opland og dermed en mere end lokal effekt.

Et enstemmigt planklagenævn finder ikke, at en butik på 500 m² til genbrugsprodukter i den sydlige del af Toppevad syd for Ganløse vil få mere end en lokal effekt.

Nævnet har lagt vægt på, at der på en genbrugsstation indleveres

⁷ Lov nr. 535 af 6. juni 2007.

⁸ Lovforslag nr. 148 af 6. februar 2007, bemærkninger til de enkelte bestemmelser, § 1, nr. 2, til 5 n.

⁹ Vejledning om detailhandelsplanlægning nr. 9290 af 18. juni 2010.

forskelligartede genstande, herunder større genstande som møbler. Endvidere må ”lokal effekt” i relation til en genbrugsbutik efter nævnets opfattelse ses i forhold til de byer, som kan anses for det lokale opland for genbrugsstationen og dermed genbrugsbutikken. I den konkrete sag ligger der flere byer i nærheden, og der er en vis afstand til nærmeste anden genbrugsstation i kommunen. Disse byer kan derfor efter nævnets opfattelse anses for at udgøre en del af det lokale opland.

Med hensyn til muligheden for at anvende planlovens § 5 o henviser Planklagenævnet til nævnets tidligere vurdering heraf, jf. afgørelsen af 9. marts 2020.

3.5. Forholdet til kommuneplanen

3.5.1. Reglerne om forholdet mellem kommuneplan og lokalplaner

En lokalplan må ikke være i strid med kommuneplanen, jf. planlovens § 13, stk. 1, nr. 1. Dette krav er en del af planlovens rammestyringsprincip, der fastslår, at den mere detaljerede planlægning er begrænset af rammerne i den overordnede planlægning.

Efter Planklagenævnets opfattelse forudsætter bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 1, dog, at det er muligt ud fra kommuneplanen at udlede konkrete krav til lokalplanlægningen. At en lokalplan ikke må stride imod kommuneplanen, skal således primært ses i forhold til de konkret fastsatte retningslinjer og rammer for det pågældende lokalplanområde.

3.5.2. Planklagenævnets vurdering

Efter kommuneplantillægget må området anvendes til offentlig genbrugsplads, og i den forbindelse kan der i begrænset omfang ske salg af genbrugsartikler.

Lokalplanen tillader en genbrugsbutik på op til 500 m².

Planklagenævnet finder, at det er forbundet med et betydeligt skøn, i hvilket omfang salg af genbrugsartikler har et ”begrænset omfang”. Hertil kommer, at butikken efter nævnets opfattelse alene har en lokal effekt, jf. afsnit 3.4.2.

Nævnet finder ikke, at udtrykket er tilstrækkelig klart til, at det kan fastslås, at den lokalplanlagte genbrugsbutik er i strid med kommuneplanlægningen for området.

3.6. Omgørelse af nævnets tidligere afgørelse

Som det fremgår ovenfor, er Planklagenævnet af den opfattelse, at resultatet af nævnets tidligere afgørelse bør ændres.

Hvis en myndighed har truffet en afgørelse, som lider af en retlig mangel, som er væsentlig, vil den udstedende myndighed normalt have pligt til at omgøre afgørelsen. Det er dog en forudsætning, at der ikke er

modstridende hensyn til en borger eller almene samfundsinteresser, der med styrke taler for at opretholde afgørelsen.

Er der tale om en hjemmelsmangel, vil afgørelsen som klart udgangspunkt være ugyldig, og afgørelsen må omgøres. I helt særlige tilfælde må afgørelsen dog opretholdes. I afvejningen indgår bl.a. konsekvenserne for parten, f.eks. hvor indgribende ugyldigheden vil være for parten, herunder om parten har foretaget dispositioner i tillid til afgørelsen. Partens subjektive forhold indgår også, herunder om parten burde have vidst, at afgørelsen savnede hjemmel eller var udstedt på baggrund af forkerte oplysninger, og om der er forløbet lang tid. Desuden indgår kommunens forhold, herunder om der er udvist passivitet. Herudover indgår hensynet til de interesser, som lovgivningen varetager, hvor meget afgørelsen afviger fra det korrekte resultat, og om andre retssubjekter skulle have været inddraget i beslutningsprocessen.

Planklagenævnet finder i den konkrete sag, at nævnets tidligere afgørelse kan og skal omgøres. Nævnet har herved lagt vægt på, at muligheden for at etablere genbrugsbutik må antages at have en ikke uvæsentlig betydning for genbrugsstationen. Med hensyn til gener for beboerne i området finder nævnet desuden, at disse må være begrænsede set i lyset af, at der i forvejen er genbrugsstation i området, og idet genbrugsbutikken kun har lokal effekt og således ikke kan antages at tiltrække kunder fra et større opland.

3.7. Planklagenævnets afgørelse

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen. Det betyder, at lokalplanen fortsat gælder.

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.¹⁰ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 4, stk. 2, i lov om Planklagenævnet.

4. Gebyr i forbindelse med genoptagelsesansøgningen

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales. Beløbet vil blive overført til indbetalerens NemKonto inden for ca. en måned.

¹⁰ Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.